

Найголовнішими нововведеннями Положення № 23 є:

- Положення є кодифікованим документом, який передбачає застосування єдиних підходів до оцінки активних операцій;
- передбачено здійснення оцінки активу цілісно, а не за окремими його складовими;
- збережено діючі підходи до розрахунку резервів на підставі аналізу фінансового стану боржника, своєчасності та повноти погашення ним боргу, наявності та ліквідності забезпечення;
- вдосконалено методологію оцінки фінансового стану позичальника – юридичної особи шляхом застосування математичної моделі для розрахунку показників їх платоспроможності з урахуванням виду економічної діяльності позичальника та розміру бізнесу;
- суттєво підвищено вплив стану обслуговування боргу на класифікацію активу;
- змінено підходи до врахування вартості забезпечення при розрахунку резерву.

Дане Положення можна вважати черговим зрушенням у бік адаптації нормативно-правових актів НБУ до положень Міжнародних стандартів, фінансової звітності та принципів Базельського комітету з банківського нагляду. Але про позитивний ефект його застосування можна буде говорити у довгостроковій перспективі, через декілька років.

*Н. Г. Євченко, канд. екон. наук, доц.,
ДВНЗ "Українська академія банківської справи НБУ"*

ГАРМОНІЗАЦІЯ ПОДАТКОВОГО ТА ФІНАНСОВОГО ОБЛІКУ ВІДПОВІДНО ДО ВИМОГ ПОДАТКОВОГО КОДЕКСУ УКРАЇНИ

Незалежно від структури економічних відносин дані фінансового обліку завжди є джерелом вихідної інформації для всіх інших облікових систем. Податковий облік тісно пов'язаний з фінансовим обліком, оскільки обидва види обліку оперують одними і тими ж первинними документами, фіксують одні й ті ж факти господарського життя.

Системи фінансового та податкового обліку визнані на державному рівні, що обумовлює необхідність їх гармонізації з метою узгодження облікової інформації на різних рівнях управління. З прийняттям Податкового Кодексу особливо актуальним є питання гармонізації існуючої системи фінансового і податкового обліку, оптимізації відмінностей у формуванні доходів і витрат у фінансовому і податковому обліку.

За новими нормами, що встановлені Податковим Кодексом, доходи та витрати, які враховуються для визначення податкового прибутку, розраховуються за даними фінансового обліку шляхом коригування доходів та витрат, визнаних у фінансовому обліку, на податкові постійні та тимчасові різниці. Проте це лише наближення бухгалтерського і податкового обліку, а не уніфікація, оскільки залишаються:

- 1) постійні та тимчасові податкові різниці;
- 2) разом із податковою звітністю необхідно подавати і фінансову звітність (при уніфікації обліку фінансову звітність подавати не потрібно);
- 3) в Україні не розроблена методика визначення бухгалтерської собівартості, зокрема немає відповідних П(С)БО;
- 4) при визначенні податкової собівартості враховуються витрати, які ніколи не будуть враховані при обчисленні бухгалтерської.

Таким чином, різниці повністю не ліквідовані, а отже, зміни у Податковому Кодексі не вирішують питання повного узгодження показників фінансової та податкової звітності.

Регулювання податкових різниць – це одне із завдань податкового обліку, яке спрямоване на усунення різниць між об'єктом та базою оподаткування, тобто між податковим та фінансовим обліком. Для зменшення витрат часу та удосконалення процедур податкового обліку пропонуємо регулювання податкових різниць проводити за такою схемою:

- формування даних для аналізу податкових різниць;
- проведення аналізу та визначення податкових різниць;
- виявлення причин виникнення податкових різниць;
- визначення заходів регулювання податкових різниць.

Даними для аналізу податкових різниць виступають показники податкової і фінансової звітності, дані аналітичного обліку щодо визнання та оцінки доходів і витрат, дані аналітичного обліку податкових різниць, розрахунок показників податкового навантаження та податкової віддачі за методикою ДПАУ.

Причинами виникнення податкових різниць є відмінності визначення, що саме є тимчасовою різницею; різні методики розрахунку податкового та фінансового прибутку, а також визначення об'єкта оподаткування та бази оподаткування.

Для розрахунку податкових різниць, що виникають між оцінкою і критеріями визнання доходів, витрат, активів, зобов'язань у фінансовому і податковому обліку необхідно деталізувати інформацію аналітичного обліку, яка повинна систематизуватися в реєстрах бухгалтерського обліку щомісячно.

Вважаємо, що застосування запропонованого підходу дозволить обґрунтувати розбіжності між бухгалтерським та податковим обліком, дві облікові системи наблизяться одна до одної, а їх взаємодія буде гармонізована.

*Л. М. Єріс, канд. екон. наук., доц.,
ДВНЗ “Українська академія банківської справи НБУ”*

НАПРЯМКИ ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ УПРАВЛІННЯ ПРОБЛЕМНИМИ КРЕДИТАМИ В БАНКАХ

Кредитування традиційно є основною функцією банку. У світовій банківській практиці кредити складають більше половини всіх банківських активів, в Україні даний показник на 1 жовтня 2012 року становив 65,0 %.

В останні роки український банківський ринок кредитування розвивався нерівномірно. За 2007–2008 рр. обсяг наданих кредитів банками зріс більш ніж у 2,9 раза. Якщо на початок 2007 р. обсяг наданих кредитів становив 269 294 млн. грн., то на початок – 792 244 млн. грн. Проте вже з четвертого кварталу 2008 р. до кінця 2009 р. банківське кредитування переживало спад, після чого почалося повільне поживлення, і на 01.09.2012 обсяги виданих банками кредитів досягли 821 610 млн. грн.

Основними позичальниками в банківському кредитуванні є суб'єкти господарювання. Так, на 01.09.2012 частка суб'єктів господарювання в сукупному кредитному портфелі українських банків склала майже 73,3 %, відповідно частка проблемної заборгованості даних клієнтів є переважною у сукупному портфелі проблемних кредитів банків, у зв'язку з чим викликана необхідність оптимізації роботи з проблемною заборгованістю суб'єктів господарювання банків.

За даними НБУ, сукупний обсяг простроченої позичкової заборгованості банків на 01.09.2012 досяг 75 844 млн. грн., або 9,2 % від сукупного кредитного портфеля банків.

Традиційні методи роботи з проблемними боргами в банках є неефективними з цілого ряду причин, в тому числі відставання державного законодавчого і нормативно-правового регулювання від вимог сьогодення; методологічно-методична недосконалість в підходах до роботи з проблемними активами як на державному, так і на локальному (конкретних банків) рівнях; відсутність системної підготовки і брак кваліфікованих кадрів, що спеціалізуються на роботі з проблемною заборгованістю; неефективна організація діяльності по роботі з проблемними боргами в банках.